

I. Czytanie ze zrozumieniem

Za oknem słychać gwar wielkiego miasta - Florencja, jedno z najpiękniejszych miast na świecie, liczy ponad trzysta tysięcy mieszkańców. Jest wiosna roku 1482, pachnie powietrze, kwitną drzewa.

Siedzi oto Leonardo w swej pracowni, jeszcze we florenckim domu ojca, zamożnego adwokata. Spod pióra wybiegają na papier szybkie, niecierpliwe słowa:

„Znam sposób budowania mostów bardzo lekkich i mocnych, i łatwo przenośnych...

Także za pomocą przejść podziemnych, ciasnych i krętych, drażonych bez hałasu, umiem przeprowadzić drogę nawet pod fosami i rzeką...

Umiem sporządzić w potrzebie działa, moździerze, pociski ogniowe o kształcie praktycznym i pięknym, różne od tych, jakie są w użyciu...

Piszący zatrzymał się chwilę. Wielki czarny kot o zielonych oczach wskoczył mu na kolana, wobec czego Leonardo przełożył pióro z prawej ręki do lewej i zaczął głośno mruczące zwierzę. Jednocześnie lewą ręką z tą samą wprawą i łatwością pisał dalej:

„W czasie pokoju mogę dorównać, jak wierzę, komukolwiek bądź w architekturze, wznoszeniu pomników prywatnych czy publicznych i przeprowadzaniu wody z miejsca na miejsce. Umiem wykonywać rzeźby w marmurze, brązie, terakocie; w malarstwie umiem zrobić to, co zrobiłby kto inny, kimkolwiek by on był...”

Tak pisał Leonardo, syn Piotra, urodzony w roku 1452 w górskiej miejscowości koło miasteczka Vinci w pobliżu Florencji, od którego przybrał sobie nazwisko. List skierowany był do księcia mediolańskiego Ludwika Moro. Ojczyzna Leonarda - Włochy - była wówczas podzielona na wiele małych państw. Książęta, którzy w nich panowali, chętnie otaczali się artystami, aby podnieść urok i znaczenie swych dworów. Do nich należał i książę mediolański.

Anna Klubówna, *Krajobraz z tęczą*. Książka i Wiedza, Warszawa 1976, s.63.

1. Leonardo da Vinci pisał list, aby:

☐ a) zdobyć posiadłość na dworze księżęcym	☐ b) zaprezentować swoje umiejętności
☐ c) podsumować swe dokonania	☐ d) pochwalić się swą wiedzą

2. Leonardo wskazuje, że jest mistrzem w dziedzinie:

☐ a) malarstwa	☐ b) matematyki
☐ c) budownictwa	☐ d) literatury

3. Piętnastowieczna Florencja szczególnie ceniła:

☐ a) sztukę pisania listów	☐ b) piękno architektury
☐ c) umiejętność posługiwania się lewą ręką	☐ d) wykwintny styl życia

4. Pisząc o swym talencie artystycznym, Leonardo podkreśla fakt, że:

☐ a) pracuje tylko w czasie pokoju	☐ b) może dorównać najznakomitszym artystom
☐ c) potrafi tworzyć w niemal każdym materiale	☐ d) umie malować i rzeźbić

5. Pisząc o konstruowaniu pocisków, Leonardo zwraca uwagę na ich:

☐ a) zastosowanie	☐ b) wygląd	☐ c) oryginalność	☐ d) ciężar

6. Umiejętności architektoniczne Leonarda da Vinci dotyczą:

☐ a) wznoszenia mostów	☐ b) formowania moździerzy
☐ c) budowy dróg	☐ d) kształtowania posągów

II. Kształcenie literackie i kulturowe:

7. W „pustyni i w puszczy” jest powieścią, ponieważ:

☐ a) ma kilka wątków	☐ b) zawiera fabułę
☐ c) bohaterami są dzieci	☐ d) zawiera dialogi

8. Aby sprowadzić pomoc, Staś:

☐ a) rzucił na piasek rękawiczki	☐ b) puszczał latawce
☐ c) pozostawiał znaki na drzewach	☐ d) rozpałał wysoki ogień

9. Chorą na febrę Nel Staś ocalił od śmierci dzięki:

- a) wyprawie do obozu Lindego b) wykradzeniu leku z obozu Smaina
 c) przypadkowemu znalezieniu zapasów chininy d) zakłębom Kalego i Mei

10. Podczas pobytu w Ogrodzie Botanicznym chłopcy z Placu Broni odkryli:

- a) plany bitwy wrogiej armii b) zdradę Gereba
 c) uzbrojenie wroga d) pieczęć Związku Zbieraczy Kitu

11. Balladę jako gatunek literacki cechuje:

- a) obecność postaci fantastycznych i realistycznych b) podział akcji na akty i sceny
 c) szczęśliwe zakończenie d) tajemniczy nastrój zdarzeń

12. Balladą jest utwór Adama Mickiewicza pt.

- a) „To lubię” b) „Przyjaciele” c) „Pan Tadeusz” d) „Świtez”

13. Motyw wędrówki odnajdujemy w powieści pt.:

- a) „W pustyni i w puszczy” b) „Diossos”
 c) „Lassie, wróć!” d) „Chłopcy z Placu Broni”

14. Plan ogólny i plan amerykański to terminy związane z:

- a) malarstwem b) teatrem c) architekturą d) filmem

15. Pejzaże odnajdziemy przede wszystkim na płótnach:

- a) Jana Matejki b) Józefa Chełmońskiego
 c) Tadeusza Makowskiego d) Leona Wyczółkowskiego

16. W inscenizacji teatralnej mogą ujawnić się elementy sztuki:

- a) malarskiej b) muzycznej c) architektonicznej d) poetyckiej

17. Styl gotycki w architekturze cechuje się:

- a) sklepieniem krzyżowo-żebrowym b) licznymi witrażami
 c) grubymi, ciężkimi murami d) strzelistymi wieżami

18. W warszawskich Łazienkach znajduje się:

- a) Pałac na Wodzie b) Barbakan c) Oranżeria d) Teatr na Wyspie

III. Nauka o języku

19. Prawidłowo jest nazwany przypadek rzeczownika w zdaniu:

- a) Jestem w klasie. - celownik b) Mam okulary. - mianownik
 c) Nadchodzi burza. - biernik d) Pomóż mamie. - miejscownik

20. Wyrażenie przyimkowe znajduje się w zdaniu:

- a) Samolot wszedł w chmury. b) Oni czytają wiersze i powieści.
 c) Tylko on lubi takie filmy. d) Za wzgórzem stoi zaczarowana chatka.

21. Tylko zaimki zawiera szereg:

- a) my, ale, nie b) jak, tu, nasz c) ona, mój, tam d) ja, stąd, tyle

22. Zdaniem złożonym jest wypowiedzenie:

- a) Miał małego pieska i dwa koty. b) Ciagle tylko czytał i robił notatki.
 c) Chociaż prosił, nie uzyskał pomocy. d) Długo musiał czekać na spełnienie obietnicy.

23. Przecinek powinniśmy postawić przed spójnikiem w zdaniu:

- a) Poszedł tam ale zaraz wrócił. b) Pójdzie tam albo zostanie w domu.
 c) I ugotuję i posprzątam. d) Jestem zmęczony więc odpocznę.

24. Poprawnie powiemy:

- a) Daj mi tą wstążkę. b) Mnie pomóż, a nie innym.
 c) Weź stąd te pióro. d) Tylko jego tam nie było.

25. Błędnie jest zapisana nazwa geograficzna:

- a) Wyżyna małopolska b) Dolina Kościeliska
 c) góry Sudety d) Morze Bałtyk

26. Tylko liczbę pojedynczą ma wyraz:

- a) zwierzę b) morze c) siano d) rozpacz